

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ทรัพยากรมนุษย์จัดเป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดที่ไม่อาจประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยได้ดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ซึ่งมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแก้ไขปัญหาความยากจน การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ฟื้นวิกฤต พร้อมกับ การวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็งและการสร้างระบบการบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ

การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่น่าไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ก้าวไปสู่การพัฒนาซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาทักษะ และพัฒนาทัศนคติ ในมิติใหม่ของการพัฒนาบุคลากรนั้นมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรให้มีลักษณะการทำแบบมืออาชีพ โดยมุ่งเน้นถึงเป้าหมายหลักของการประกอบธุรกิจนั้นๆ ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรจึงควรทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ความสามารถที่มีมากขึ้นของบุคลากรในองค์กรจะอำนวยความสะดวกให้แก่ธุรกิจนั้นๆ อย่างมากซึ่งอาจกล่าวโดยรวมได้ว่าความสามารถของบุคลากรที่ถูกพัฒนาขึ้นนี้สามารถสร้างรายได้และผลกำไร และสร้างความพร้อมในการรองรับการขยายตัวให้แก่องค์กร รวมถึงเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานและมีสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กร

อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศไทยซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยในอันดับต้นๆ โดยมียอดการส่งออกเป็นอันดับที่ 15 ของโลกคิดเป็นร้อยละ 2.28 ของส่วนแบ่งการตลาดด้านอาหารของโลก เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมที่ส่งออกของประเทศไทยคิดเป็นร้อยละ 14 ของการส่งออกรวมของประเทศไทย (415,835 ล้านบาท) ในช่วงมกราคม 2547 – ตุลาคม 2547 เดบ โดจากปี 2546 ร้อยละ 6.86 สาเหตุที่อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในประเทศไทยเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องนี้ เนื่องจากรัฐบาลไทยมุ่งเน้นส่งเสริมธุรกิจด้านนี้ โดยจัดทำยุทธศาสตร์ด้านอาหารเป็นยุทธศาสตร์หลักของประเทศ มุ่งเน้นให้ครัวไทยสู่โลก (Thai Kitchen to The World) ส่งผลให้ช่วง 3-4 ปี ที่ผ่านมานี้เกิดผู้ประกอบการวิสาหกิจด้านอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นจำนวนมากจากการ

ส่งเสริมของภาครัฐ จากการสำรวจข้อมูลของสถาบันอาหารทราบว่าทั่วประเทศไทยมีจำนวนของผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้านอาหารแปรรูปมากถึง 11,930 โรงงาน (ที่มา: ฝ่ายบริการข้อมูลและสารสนเทศ สถาบันอาหาร ข้อมูลเบื้องต้นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมอาหารและกรมศุลกากร, 2547)

ผลของกระแสการส่งเสริมของภาครัฐที่ผ่านมาส่งผลให้มีผู้ประกอบการบางรายที่ยังไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านวิชาการในด้านวิทยาศาสตร์และการจัดการดีพอ ประสบกับปัญหาในการดำเนินธุรกิจ ภาครัฐจึงจัดให้มีโครงการส่งเสริมและช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจอาหารแปรรูปขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืน โดยมีการจัดทำหลักสูตรเชิงวิชาการทั้งเสริมสร้างความรู้พื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์ การแปรรูปบรรจุภัณฑ์ และการจัดการองค์การ หลายหลักสูตร โดยในรูปแบบของการฝึกอบรมมีทั้งหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาวและแบบฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงาน (On the Job Training) โดยที่มีสถาบันอาหาร (องค์การเครือข่ายกระทรวงอุตสาหกรรม) ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการสนับสนุนทางด้านเทคนิควิชาการ เป็นหน่วยศึกษา และติดตามทิศทางความเคลื่อนไหวของมาตรฐานอาหารโลก เป็นเวทีในการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อการแก้ไขปัญหา และ เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการจัดการฝึกอบรม อย่างไรก็ตามสถาบันอาหารยังไม่เคยทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลความต้องการของผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมอาหาร ว่าหลักสูตรของสถาบันอาหารนั้น สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปขนาดกลางและขนาดย่อมหรือไม่เพียงใด

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในพื้นที่ภาคกลางมีความต้องการหลักสูตรการฝึกอบรมของสถาบันอาหารมากน้อยเพียงใดและอย่างไรตลอดจนถึงปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมฝึกอบรม เพื่อให้สถาบันอาหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดหลักสูตรในการฝึกอบรมสามารถนำผลของการศึกษานำไปจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในพื้นที่ภาคกลางต่อหลักสูตรการฝึกอบรมของสถาบันอาหาร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบความต้องการของผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปต่อหลักสูตรฝึกอบรมของสถาบันอาหาร
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการฝึกอบรมสามารถนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้ในการพิจารณาคำเนินปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมต่อไป

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หมายถึง ผู้ประกอบกิจการที่มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 200 ล้านบาท หรือมีจำนวนคนงานที่จ้างไม่เกิน 200 คน

อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป หมายถึง อุตสาหกรรมที่นำเอาวัตถุดิบด้านการเกษตรที่ใช้เพื่อการบริโภคมาแปรรูปเพื่อยืดอายุในการเก็บรักษาในเชิงการค้า

พื้นที่ภาคกลาง หมายถึง พื้นที่ที่ครอบคลุมจำนวน 22 จังหวัดของประเทศไทยได้แก่ กรุงเทพมหานคร กำแพงเพชร ชัยนาท นครนายก นครปฐม นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี สุโขทัย อุทัยฯ อ่างทองและ อุทัยธานี

หลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง หลักสูตรฝึกอบรมที่สถาบันอาหาร(องค์การเครือข่ายกระทรวงอุตสาหกรรม)จัดขึ้นมาเพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ บุคลากรในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป

สถาบันอาหาร หมายถึง องค์การเครือข่ายกระทรวงอุตสาหกรรมจัดตั้งขึ้น โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อเป็นองค์กรหลัก ในการสนับสนุนทางด้านเทคนิควิชาการ เป็นหน่วยศึกษา และติดตามทิศทางการเคลื่อนไหวของมาตรฐานอาหารโลก เป็นเวทีในการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อการแก้ไขปัญหา และ เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน